

Programa d'actes
Commemoració del 50è aniversari de la
Coronació Pontifícia de la Mare de Déu de Cura

Santuari de Cura
del 14 de maig al 5 de juny de 2005

ENTITATS COL·LABORADORES

Conselleria de Presidència i Esports
del Govern de les Illes Balears

Departament de Cultura del Consell de Mallorca

Ajuntament d'Algaida

Ajuntament de Llucmajor

Banca March

Caixa de Balears «Sa Nostra»

Caixa de Pensions «La Caixa»

Franciscans del Tercer Orde Regular

Disseny de la portada: Fotografia Set-Art
Laser, fotografia & imagen digital

Disseny del logotip commemoratiu: Nils Burwitz

Maquetació: Bartomeu Salas

Assessorament: Pere Fullana Puigserver

Editat pel Santuari de Cura, 2005. www.santuaridecura.org

Impress per: Impremta Moderna
D. L.: 1238-2005

EN EL 50è ANIVERSARI DE LA CORONACIÓ DE LA MARE DE DÉU DE CURA

En la carta circular, l'aleshores P. Provincial, fr. Bartomeu Nicolau, començava dient: «Os anunciamos un gran gozo. La santa Sede ha concedido a Nuestra Señora de Cura los honores de la Coronación Pontifica. ¡Gracias a Dios!».

En termes semblants també nosaltres els franciscans del TOR, i en concret els de la Comunitat del Santuari de Cura, volem explicitar el goig d'anunciar-vos que el proper 5 de juny celebrarem, si Déu ho vol, les noces d'or d'aquell esdeveniment del que fa ara cinquanta anys. Per tal motiu hem organitzat uns actes preparatius, per fer més solemne aquesta festa, actes que venen descrits en aquest programa.

Aquest esdeveniment pot tenir més ressonància gràcies a la pietat mariana del poble mallorquí que sempre que es tracta d'un santuari dalt d'una muntanya, hi participa devotament, i més en aquest cas de la veneració a la Verge de Cura, en el massís de Randa.

Els santuaris són fruit de la fe del poble cristià, de les comunitats locals, i és el poble el qui condiona la vida d'un santuari. El poble pot anar-hi o no. Pot anar-hi com a poble, com en aquest cas, o simplement com a grup d'individus isolats, o en privat. Pot anar-hi per rutina o amb afany de renovació cristiana. Pot anar-hi per motivacions diferents segons l'edat, la procedència o les aspiracions religioses.

Tot això fa que els santuaris siguin un lloc de reflexió. I d'aquesta reflexió n'ha de sortir, en els cas de la nostra concentració el proper cinc de juny i en moltes altres ocasions, una acció positiva de cara al nostre món d'avui, per tal de millorar les nostres vivències religioses, les més autèntiques i més sinceres del nostre ser mallorquí.

Devots de la Mare de Déu de Cura, siau benvinguts a la festa.

Comunitat del Santuari de Cura

Gravat de Pau Fornés (1955)

PROGRAMA D'ACTES

DISSABTE, 14 DE MAIG

A partir de les 10.15 H, al Santuari de Cura, **Jornada Cultural** *El santuari de Nostra Dona de Cura: passat, present i futur.*

10.15 H. Presentació.

10.30 H. Conferència: *1955. El context socioreligiós de la Coronació Pontifícia de Nostra Dona de Cura.* A càrrec de Pere Fullana i Puigserver.

11.15 H. Descans.

11.30 H. Conferència: *Maria en la cultura popular mallorquina.* A càrrec de Felip Munar i Munar.

12.15 H. Descans.

12.30 H. Presentació de l'edició *Vida coetània* de Ramon Llull, editorial Ensiola.

13.30 H. Dinar.

16.00 H. Conferència: *El santuari de Cura. Passat, present i futur del patrimoni cultural i religiós dels santuaris marians de Mallorca.* A càrrec de Josep Amengual i Batle.

17.00 H. Cloenda de la jornada.

A les 22.00 H, **Vetla de Pentecosta** per a religiosos i religioses.

DIUMENGE, 15 DE MAIG

A les 18.00 H, Trobada de la Parròquia de Lluçmajor.

DIMARTS, 17 DE MAIG

Pujada al santuari dels alumnes de primària dels centres dels Franciscans del TOR.

DILLUNS, 23 DE MAIG

Visita a la Muntanya dels Tres Santuaris. Organitzada pel grup excursionista VIDAUBA. Concentració a la font de Randa a les 10.00 H.

DIMARTS, 24 DE MAIG

Pujada al santuari dels alumnes de secundària dels centres dels Franciscans del TOR.

DIUMENGE, 29 DE MAIG

A les 17.30 H. Celebració mariana i cloenda del tradicional mes de Maria.

DISSABTE, 4 DE JUNY

A les 19.00 H, a l'Aula de Gramàtica, presentació de la reedició de la *Corona poètica a la Mare de Déu de Cura en las seva coronació pontificia* (1955).

A les 19.30 H, a l'Aula de Gramàtica, Concert

Encants musicals als segles XVI-XVII

La formació **La Mantuella** (Arantxa Riera, soprà; Abigail Sardón, soprà i Guillermo Femenias, llaüt) ens interpretaran obres del Renaixement i Barroc dels compositors L. Narváez, Juan del Vado, Marchetto Cara, C. Monteverdi, G. Frescobaldi, Josquin des Prez, entre d'altres. Patrocinat per la Fundació "La Caixa".

DIUMENGE, 5 DE JUNY

ACTE CENTRAL DEL 50è ANIVERSARI DE LA CORONACIÓ DE LA MARE DE DÉU DE CURA

A les 17.30 H. Concelebració eucarística presidida per monsenyor Jesús Murgui Soriano, bisbe de Mallorca.

Nostra Senyora de Cura. Imatge del segle XIV, tallada en marès, que es venera en el santuari situat al cim del Puig de Randa que du el seu nom.

MEMÒRIA DE 1955

Del passat que es manté viu (1955-2005)

Pere Fullana i Puigserver, historiador

La commemoració del 50è aniversari de la Coronació Pontifícia de la Mare de Déu de Cura és un motiu, o si més no un pretext suficientment rellevant per mirar el passat, recuperar la memòria històrica i conèixer millor les nostres arrels religioses de Mallorca. Retornar al 1955 no hauria de tenir cap significat nostàlgic, sinó més aviat hauria de servir per reincorporar i posar al dia l'esperit mariològic que impulsà els promotors d'aquella coronació. Per això, és prou important conèixer la circumstància històrica i les mentalitats dominants d'aquella conjuntura, precisament per discernir allò que pertany a l'essència d'aquell esdeveniment i tot allò que forma part de la coreografia i de l'escenificació d'una celebració significativament extraordinària, marcada pels valors d'un temps molt concret, que ja no són exactament els nostres.

El 1954 l'Església Catòlica commemorà el centenari de la proclamació del dogma de la Immaculada Concepció, amb l'Any Sant Marià Internacional. Aquell any adquirí una rellevància especial per a la comunitat catòlica, precisament perquè el poble participà activament en actes religiosos de caràcter marià i intensificà una teologia mariana que connectava profundament amb la religiositat popular. Va ser en el context del final de l'Any Sant Marià Internacional (1954) quan els Franciscans del Tercer Orde Regular TOR —amb el P. Bartomeu Nicolau com a Ministre Provincial— iniciaren la tramitació per a la Coronació Pontifícia de Nostra Dona de Cura, i *El Heraldo de Cristo* —la revista mensual de la Província destinada als terciaris franciscans i a les joventuts seràfiques— esdevingué l'òrgan de propaganda i de dinamització del franciscanisme segle, tant adult com juvenil. El 3 de desembre de 1954, el papa Pius XII signà el decret que concedia la coronació pontifícia de la imatge de Nostra Dona de Cura i, a partir d'aquella data, s'inicià una campanya destinada a publi

citar, promocionar i sensibilitzar la solemnitat d'aquell acte des de diferents vessants —cultural, peregrinacions, celebracions, donatius, etc.— . La Coronació esdevingué, així, l'eix que aglutinà i reforçà tot el franciscanisme popular mallorquí.

«Mare de Déu de Cura
rebeu l'ofrena pura
de la corona d'or
i amb ella, nostre cor»

Així reflectia el contingut d'aquell fet Maria Antònia Salvà, la poetessa i terciària franciscana, el febrer de 1955, en l'Himne de la Coronació que compongué expressament per a l'esdeveniment.

Des de 1913, en què els bisbe Pere-Joan Campins havia confiat el Santuari de Cura al Tercer Orde Regular, lentament es recuperà per Mallorca el símbol del lul·lisme primitiu, un patrimoni de l'educació tradicional i de la pietat popular. El llegat lul·lià, amb la Cova de Ramon Llull, l'antiga Aula de Gramàtica i el temple dedicat a Maria, que llavors es trobaven en un estat de semiabandó, esdevingueren un espai especialment estimat i per la Província Espanyola de la Immaculada Concepció del TOR. No va ser fins al final del decenni de 1940 quan es decidí convertir aquella minúscula ermita, inhòspita i de difícil accés, en un santuari modern, reformat i acomodat per una comunitat religiosa, i es pensà en aquell convent com a casa de noviciat, que ja hi havia tingut la seu el 1939-1940. El 1947, s'inicià l'obra del convent i l'hostatgeria nova, promoguda pel P. Antoni Bauzà, llavors Ministre Provincial. Com a conseqüència d'això, el 15 d'octubre de 1950, Joan Hervàs, bisbe de Mallorca, acompanyat del P. Antoni Bauzà, havia beneït la nova hostatgeria i la reforma de la nova pavimentació de la carretera del Santuari. Al final de 1954, l'obra del nou convent ja era a punt per a ser inaugurada. En aquell context, marcat encara per un catolicisme euforitzant i de masses, popular i emotiu, devot i senzill, l'anunci de la coronació de la Mare de Déu podia significar també la coronació o culminació d'una obra especialment estimada per a la comunitat franciscana de Mallorca. Tota l'illa se solidaritzà i contribuï amb almoines i tota casta de joies per a bastir la corona de Nostra Dona de Cura, que va ser dissenyada per Antoni Jiménez Vidal, terciari franciscà de

Palma. Tot plegat, mentre poetes mallorquins i d'arreu contribuïren amb la seva creació poètica a honorar la Mare de Déu, amb un corpus que culminà amb la publicació de la Corona Poètica, publicada amb motiu de la Coronació, i la composició musical del P. Antoni Martorell de l'Himne de la Coronació, estrenat, també, amb motiu d'aquell esdeveniment singular i extraordinari.

El 5 de juny de 1955, se celebrà la gran diada de la Coronació, amb una Peregrinació Franciscana formada per milers de pelegrins, i amb una presència rellevant d'autoritats eclesiàstiques i civils. Presidí l'acte, monsenyor Leon Villuendas, bisbe de Terol i membre de l'orde franciscà, atès que el bisbe Joan Hervàs havia estat preconitzat bisbe de Ciudad Real el mes de maig d'aquell mateix any. Acompanyaren el bisbe Villuendas, el Ministre General del TOR, P. Boccella i el Ministre Provincial P. Bartomeu Nicolau. L'acte, pel que es pot deduir de les fotografies que us presentem, tingué un seguiment massiu i fou seguit per una massa de fidels realment memorable.

Arran d'aquella fita històrica i gràcies a la modernització del Santuari com espai d'acollida i de veneració mariana, Cura inicià una etapa nova. Durant una dècada llarga la comunitat tingué uns anys d'esplendor, com a casa de noviciat, hostatgeria de pelegrins i centre de culte a Maria. El seu declivi com a centre d'espiritualitat i de formació coincidí amb el primer boom turístic i la transformació profunda de la societat mallorquina. Malgrat tots els trasbalsaments dels darrers decennis, el Santuari ha persistit com un centre especialment viu dedicat a conrear la memòria de Ramon Llull, a servar la memòria religiosa i les tradicions, i a mantenir la veneració i el culte a Maria, la mare de Jesús, sota la invocació de Nostra Dona de Cura. Així ho reflectí Maria Antònia Salvà i així es manté la flama que il·lumina el segle XXI:

«Mostrau-nos, Verge Mare,
del Jesuset la cara,
l'Infant que en vostres braços
el vianant acull.
I amb alegrança nova,
guiau-nos a la Cova
del Mestre Ramon Llull!»

Arribada de les autoritats eclesiàstiques i civils al Santuari de Cura, dia 5 de juny de 1955, acompanyats per la banda de música.

El P. Horrach fou l'encarregat de donar la benvinguda als assistents a l'acte eucarístic de la Coronació Pontifícia de Nostra Senyora de Cura.

Homilia del P. Miquel Tous en la multitudinària celebració eucarística, en l'explanada del Santuari de Cura.

Milers de pelegrins d'arreu de Mallorca es donaren cita aquell diumenge de juny de 1955 a Cura per participar en el solemne acte de la Coronació.

El franciscà doctor León Villuendas, bisbe de Terol, presidí l'eucaristia i coronà solemnement la imatge de la Mare de Déu de Cura.

Moment de la Coronació Pontifícia de la imatge de Nostra Dona de Cura pel bisbe Villuendas, a l'esquerra d'esquena.

El P. Boccella, Ministre General dels Franciscans TOR, amb la imatge de la Mare de Déu de Cura, un cop finalitzat l'acte solemne de la Coronació.

Mossèn Baltasar Coll recitant el poema dedicat a la Mare de Déu, durant l'acte literari de la tarda del 5 de juny de 1955.

Maria Antònia Salvà, poetessa i terciària franciscana, llegint l'Himne de la Coronació, durant l'acte literari del dia de la Coronació Pontifícia, L'himne fou musicat pel P. Antoni Martorell.

El bisbe Villuendas es dirigeix als assistents a l'acte cultural de presentació de la Corona Poètica dedicada a la Coronació Pontifícia de la Mare de Déu de Cura.

Interior de l'oratori del Santuari de Cura, amb el cambril de la Mare de Déu al fons, tal i com es trobava el 1955, abans de la seva reforma.

*Imatge de Nostra Senyora de Cura, amb la corona dissenyada per
Antoni Giménez Vidal.*

